

ЛИТОВКІНА Т.В.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

СТРАХУВАННЯ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Сучасний етап розвитку світової економіки та міжнародних відносин, процеси ринкової трансформації національної економіки, входження України до системи світових господарських зв'язків зумовлюють необхідність розвитку страхового ринку з урахуванням світового досвіду та національних особливостей.

Міжнародний досвід свідчить, що страхування у ринковій економіці є ефективним способом захисту всіх суб'єктів ринку та кожного окремого власника, важливим чинником стабільності суспільного виробництва, неперервності та безперебійності відтворювального процесу, одним із головних джерел залучення інвестиційного капіталу до національної економіки.

Особливо актуальною є проблема формування та подальшого розвитку страхового ринку для країн, де відбуваються кардинальні зміни в економічній системі. Процеси ринкової трансформації національної економіки зумовлюють необхідність розгляду міжнародного ринку страхування та розробки шляхів ефективного використання світового досвіду у галузі страхування для подальшого розвитку ринку страхування України, що забезпечить успішне здійснення економічних реформ, стабільний розвиток національної економіки, подальшу інтеграцію у світове господарство.

Необхідність страхування захисту має кілька аспектів: природний, економічний, соціальний, юридичний, міжнародний.

Створення сприятливих умов для розвитку страхування в Україні потребує проведення глибоких теоретичних досліджень та надання наукових рекомендацій, які можуть стати важливим чинником ефективного функціонування національного страхового ринку. Дослідження механізму використання потужного потенціалу страхування у ринковій економіці дозволить повніше використовувати його в умовах України.

Вагомий внесок у розвиток страхової справи зробили зарубіжні вчені. Питання сутності страхування та його місця в економічній системі проаналізовані в працях таких вчених, як А.Манес, Г.Бадер, А.Банасінський, В.Райхер, Л.Рейтман, С.Єфімов, А.Плешков, В.Шахов, Є.Коломін, К.Турбіна, Л.Корчевська та ін.

Значний внесок у розвиток теорії й практики страхування належить вітчизняним економістам. Серед відомих українських досліджень з даного питання слід відзначити роботи К.Воблого, С.Осадця, В.Базилевича, М.Клапківа, А.Поддєрьогіна, Н.Внукової та ін.

Аналіз різних точок зору науковців щодо місця та ролі страхування у процесі суспільного відтворення дозволяє виділити страхування як самостійну економічну категорію, що має свій економічний зміст, який виявляється у комплексі специфічних функцій. Отже, страхування - це вид цивільно-правових відносин по захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків) за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати ними страхових платежів (страхових внесків, страхових премій).

Функціонування страхового ринку відбувається за умови взаємодії його суб'єктів із приводу об'єктів страхування, на які спрямований страховий захист. Об'єкти страхування обумовлюють економічні відносини між суб'єктами ринку.

Інтеграція України у сучасний європейський економічний та правовий простір стимулює до формування розвинутого ринку страхування.

Так, у 2010 році на українському ринку страхування відбулося незначне „пожвавлення”. За 2010 рік в Україні відстежується тенденція зростання фінансової стійкості страхових компаній. Так, при зростанні на 5,3% обсягів чистих страхових премій, на 12,1% зросли обсяги сформованих страхових резервів. На 7,8% зросли загальні активи, з них активи,

визначені законодавством для представлення коштів страхових резервів – на 16,9%.

У порівнянні з 2009 роком на 2 639,6 млн. грн. (12,9%) збільшилися обсяги надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 669,7 млн. грн. (5,3%). Отже, валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків відстрахувальників та перестраховувальників за 2010 рік, становила 23 081,7 млн. грн.

Розмір валових страхових виплат за 2010 рік становив 6 104,6 млн. грн., у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – 6 052,0 млн. грн. (або 99,1%), зі страхування життя – 52,6 млн. грн. (або 0,9%).

Сучасний етап функціонування та подальший розвиток національного страхового ринку потребують вирішення, насамперед, таких завдань:

- визначення й удосконалення вимог до порядку створення та діяльності страхових організацій;
- упорядкування сукупності видів страхування;
- врегулювання механізмів здійснення страхування (особливо обов'язкової форми) та прийняття відповідних законодавчих й нормативних актів;
- удосконалення порядку оподаткування страхової діяльності;
- розвиток інфраструктури страхування;
- вступ до міжнародних організацій, діяльність яких пов'язана із страхуванням;
- розробка системи поступової адаптації національного законодавства до вимог директив ЄС із питань страхування.

Розвиток страхового ринку України, з урахуванням світового досвіду відповідно до національних особливостей, забезпечить успішне здійснення економічних реформ, стабільний розвиток національної економіки, входження України до системи світових господарських зв'язків, розвиток світової економіки та міжнародних відносин.

